

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/43/2014
Identifikačné číslo spisu:	3013200739
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3013200739.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: X.. S.O., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/251/2013-21 zo dňa 13. januára 2014, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/251/2013-21 zo dňa 13. januára 2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2013, ktorým odporkyňa podľa § 4a ods. 2, § 6 a § 8 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 3 Vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, zamietla navrhovateľovu žiadosť zo dňa 15.05.2013 o zvýšenie dôchodku z dôvodu započítania vymeriavacích základov za roky 1994 v čiastke 3.240,- Sk a 1995 v čiastke 45.800,- Sk ako syn - spolupracujúca osoba samostatne hospodáriacich roľníkov - rodičov.

V odôvodnení krajský súd uviedol, že odporkyňa pri výpočte sumy jeho starobného dôchodku vychádzala z evidenčných listov dôchodkového poistenia, zabezpečenia zamestnávateľov, zhodnotenia všetkých dôb poistenia nachádzajúcich sa v ústrednej evidencii odporkyne. Obdobie od 01.01.1994 do 09.05.1996 mu započítala pre nárok na starobný dôchodok ako náhradnú dobu podľa potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Myjava zo dňa 18.08.2008 a jeho vyhlásenia v žiadosti o starobný dôchodok. Dobu poistenia ako spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činné osoby podľa zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s vykonávacími predpismi je možné hodnotiť od 01.01.1994 po

splnení určitých podmienok, ktoré určil zákon na sociálnom zabezpečení, a to splnením povinnosti podať na príslušnom orgáne do 8 dní od vzniku poistenia prihlášku na poistenie a taktiež uhradením celej sumy poistného za dobu poistenia spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činné osoby. Tieto zákonné podmienky však v posudzovanej veci neboli splnené, lebo navrhovateľ nebol svojimi rodičmi prihlásený do poistenia ako spolupracujúca osoba a ani za neho nebolo odvádzané poistné na dôchodkové poistenie.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie v ktorom uviedol, že súd vykonal prieskumné konanie, ale nezistil skutočný stav veci. Uvádza, že žiadne ustanovenie zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré uviedla odporkyňa v rozhodnutí, neurčuje povinnosť k prihláseniu a plateniu poistného v čase získania vymeriavacích základov, čo odporkyňa nespochybnila, keď predložila vec pobočke v Senici, aby vypracovala evidenčný list, keď podstatným dôvodom je čas uplatnenia si nároku o zvýšenie dôchodku, keď platí ust. § 60 a 61 zákona č. 461/2003 o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorý rozhodol aj o splnení podmienky. Navrhovateľ preto navrhuje odvolaciemu súdu, aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Odporkyňa trvá na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, a preto navrhuje, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je nedôvodné. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30.06.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 2501 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 4a ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, za spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb sa na účely sociálneho zabezpečenia považujú manželia, deti a súrodenci od skončenia povinnej školskej dochádzky, rodičia, svokor, svokra, zať a nevesta, druh (družka) osôb uvedených v odseku 1 písm. a), ako aj manžel (manželka) tejto spolupracujúcej osoby, ak sa podieľajú na ich činnosti a ak nejde o pracovnoprávny vzťah.

Podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, na dôchodkovom zabezpečení môžu byť zúčastnené spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb zúčastnených na dôchodkovom zabezpečení.

Podľa § 6a ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení, spolupracujúcej osobe samostatne zárobkovo činnéj

osoby účasť na dôchodkovom zabezpečení vzniká odo dňa prihlásenia sa na dôchodkové zabezpečenie, najskôr odo dňa podania prihlášky na dôchodkové zabezpečenie a zaniká odo dňa odhlásenia sa z dôchodkového zabezpečenia, najskôr odo dňa podania odhlášky z dôchodkového zabezpečenia alebo zánikom účasti na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnnej osobe.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, zamestnaním na účely tohto zákona, ak ďalej nie je ustanovené inak, sa rozumejú činnosti, ktoré vykonávajú osoby uvedené v § 6 ods. 1, v § 6 ods. 2 písm. a) a b), a účasť na dôchodkovom zabezpečení osôb uvedených v § 6 ods. 2 písm. c). Účasť na dôchodkovom zabezpečení osôb uvedených v § 6 ods. 2 písm. c) sa hodnotí ako zamestnanie v rozsahu najviac 10 rokov.

Podľa § 8 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení, účasť na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnnej osoby, spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činnnej osoby a osoby dobrovoľne pokračujúcej v účasti na dôchodkovom zabezpečení sa hodnotí ako zamestnanie, ak za tieto obdobia bolo zaplatené poistné na dôchodkové zabezpečenie podľa osobitného predpisu. Ak toto poistné nebolo zaplatené do dňa, od ktorého sa priznáva dôchodok, hodnotia sa tieto obdobia ako zamestnanie až odo dňa zaplatenia poistného.

Podľa § 3 Vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, ako zamestnanie sa hodnotí dôchodkové poistenie jednotlivu hospodáriaceho roľníka, spolupracujúceho člena jeho rodiny a inej osoby samostatne hospodáriacej po 30. septembri 1948 do 30. apríla 1990. Podmienkou pritom je zaplatenie poistného; ak sa za toto obdobie vymeriava poistné po 30. apríli 1990, vymeria sa vo výške 50 Kčs mesačne. Zaplatenie poistného sa však nevyžaduje, ak ide o činnosť manželky jednotlivu hospodáriaceho roľníka pred 1. januárom 1969. Na dobu, za ktorú nebolo zaplatené poistné, do dňa od ktorého sa priznáva alebo zvyšuje dôchodok, sa prihládne ako na dobu zamestnania až odo dňa zaplatenia poistného.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2013, ktorým odporkyňa zamietla navrhovateľovu žiadosť zo dňa 15.05.2013 o zvýšenie dôchodku. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či navrhovateľovi mal byť v zmysle ust. § 60 ods. 1 zákona o sociálnom poistení zvýšený starobný dôchodok po zhodnotení relevantného obdobia rokov 1994 a 1995 aj napriek tomu, že nebola za toto obdobie splnená povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku dopĺňa v nadväznosti na navrhovateľove námietky ďalšie dôvody.

Obdobne ako krajský súd a odporkyňa, tak aj odvolací súd konštatuje, že za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu sú na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnných osôb (ďalej len „SZČO“) zúčastnené aj spolupracujúce osoby SZČO v zmysle zákona o sociálnom zabezpečení. Spolupracujúcej osobe SZČO účasť na dôchodkovom zabezpečení vzniká odo dňa prihlásenia sa na dôchodkové zabezpečenie, najskôr odo dňa podania prihlášky na dôchodkové zabezpečenie. Nakoľko splnenie tejto podmienky pre relevantné obdobie rokov 1994-1995 nebolo v správnom konaní preukázané, nemohol byť navrhovateľ zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení spolu so svojimi rodičmi, a z toho dôvodu mu nemôže byť zvýšený starobný dôchodok po započítaní vymeriavacích základov z rokov 1994 a 1995.

Ustanovenie § 60 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nie je aplikovateľné v danom prípade, nakoľko toto ustanovenie síce stanovuje, že obdobie dôchodkového poistenia je obdobie povinného dôchodkového poistenia, obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia, ak za tieto obdobia bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie, pričom z tejto úpravy existujú dve výnimky, avšak prvá z výnimiek, upravená v

ust. § 140 zákona o sociálnom poistení, upravuje prípady, kedy je vylúčená povinnosť platiť poistné poistencom a zamestnávateľom v iných situáciách a druhá výnimka, upravená v samotnom ustanovení § 60 ods. 1 upravuje prípady, kedy zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie za zamestnanca, ale podmienka zaplatenia poistného na dôchodkové poistenie u zamestnanca sa považuje za splnenú. Čo sa teda týka navrhovateľa, tak jeho situáciu nemožno subsumovať pod žiadnu z uvedených výnimiek, a preto obdobie dôchodkového poistenia (zabezpečenia) nie je obdobím povinného/dobrovoľného dôchodkového poistenia (zabezpečenia), pretože za uvedené obdobie nebolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie. V prípade druhej výnimky, na ktorú navrhovateľ poukazoval, tak tá slúži na ochranu zamestnanca, a to v prípadoch, ak jeho zamestnávateľ neplní zákonom stanovené povinnosti odvádzať za svojich zamestnancov o. i. aj sociálne odvody.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd SR rozhodol podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/251/2013-21 zo dňa 13.01.2014 potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.